

SEX STEG MOT HÅLLBARA OCH HÄLSOSAMMA LIVSMEDELSSYSTEM

Det finns allt starkare belägg för att konsumenters livsmedelsval formas av de "livsmedelsmiljöer" de rör sig i. **De flesta människor är dock inte medvetna om i hur hög grad deras matvanor styrs av en mängd olika faktorer** – från de annonser de ser på reklamtavlor och det utbud av livsmedelsprodukter som finns i snabbköpet, till de kampanjerbjudanden och rabatter som deras lokala detaljhandlare erbjuder.

Dagens livsmedelsmiljöer driver i hög grad konsumenter mot en kost som inte ligger i linje med rekommendationerna för sunda kostvanor. Men **en övergång till hälsosam, mer växtbaserad kost med "mindre och bättre" animaliska livsmedel kan gynna människors hälsa och samtidigt få en rad positiva sidoeffekter** för klimat och miljö, liksom för lantbruksdjurs välbefinnande och livsmedelssäkerhet.

Begreppet 'livsmedelsmiljö' avser det fysiska, ekonomiska, politiska och sociokulturella sammanhang i vilket konsumenter interagerar med livsmedelssystemet för att fatta beslut om att anskaffa, tillaga och konsumera livsmedel.

United Nations HLPE, 2017.

VAD ÄR DET SOM KRÄVS?

Europeiska kommissionen har presenterat ett förslag till rättsligt ramverk för hållbara livsmedelssystem. En sådan banbrytande lag måste **banaväg för en omvandling av livsmedelsmiljöer** genom efterföljande politiska åtgärder och insatser, både på EU-nivå och nationell nivå, för att hantera **tillgång, överkomliga priser och efterfrågan på hälsosam och hållbar mat**. Närmare bestämt:

1

HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMEDELSALTERNATIV MÅSTE VARA DE MEST PRISVÄRDA

Livsmedelspriser måste sända rätt signal till konsumenter och stödja övergången till kostvanor som är rikare på frukt, grönsaker och baljväxter och med "mindre och bättre" animaliska livsmedel. Detaljhandlare bör åläggas att genom sina pris- och marknadsföringsstrategier göra hälsosamma och hållbara livsmedel mer överkomliga. Även regeringar bör (genom skatterelaterade åtgärder och subventioner) agera för att göra hälsosamma och hållbara livsmedel mer överkomliga.

2

HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMEDELSALTERNATIV MÅSTE BLI LÄTTILLGÄNGLIGA OCH LOCKANDE

Detaljhandlare bör göra hälsosamma och hållbara livsmedel mer lättillgängliga och lockande, samtidigt som restriktioner bör gälla för marknadsföring av ohälsosamma produkter. Regeringar bör på nationell nivå fastställa mål för att öka andelen försäljning av hälsosamma och hållbara livsmedel i livsmedelsbutiker.

3

HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMEDELSALTERNATIV MÅSTE VARA DE SOM MARKNADSFÖRS MEST

EU bör reglera (förbjuda) marknadsföring av ohälsosamma livsmedel till barn under 18 år. När det gäller den egna politiken för att marknadsföra jordbruksprodukter bör EU säkerställa att den är anpassad till riktlinjerna för sunda kostvanor och endast omfattar produkter som européer bör konsumera mer av.

4

HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMEDELSALTERNATIV MÅSTE VARA LÄTTA ATT VÄLJA NÄR MAN ÄTER UTE.

Restauranger och plattformar för leverans av måltider bör vara skyldiga att tillhandahålla kaloriinformation på menyer och anpassa sitt utbud i linje med rekommendationer om sund och hållbar kost.

5

HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMEDELSALTERNATIV MÅSTE UTGÖRA FÖRSTAHANDSALTERNATIV VID OFFENTLIGA UPPHANDLINGAR.

Obligatoriska krav bör införas för hållbar offentlig livsmedelsupphandling, som inbegriper miljö-, sociala och hälso- (inklusive djurs välbefinnande) jämte ekonomiska aspekter. Medlemsstater bör åläggas att uppdatera sina livsmedelsbaserade kostråd i syfte att integrera hållbarhetsåtgärder, så att dessa kan tjäna som referens vid upphandling av hållbara och hälsosamma måltider i offentliga sammanhang.

6

LIVSMEDEL MÅSTE GENOM SIN UTFORMNING BLI HÄLSOSAMMARE OCH MER HÅLLBARA

I enlighet med strategin 'Från jord till bord' bör EU stimulera till ändrad sammansättning av förädlade livsmedel, bland annat genom att fastställa gränsvärden för vissa näringsämnen (mättat fett, tillsatt socker och salt). För att öka tillgången på "bättre" animaliska livsmedel bör EU:s djurskyddslagstiftning stärkas och gälla även för importerade produkter.

För att lyfta fram debatten om livsmedelsmiljöer och föra kampanj för livsmedelsmiljöer som främjar hälsosamma och hållbara kostvanor som omfattar "mindre och bättre" animaliska produkter, har Eurogroup for Animals, Europeiska konsumentorganisationen (BEUC) och Europeiska folkhälsoalliansen (EPHA) gått samman kring ett projekt kallat Put Change on the Menu. Koalitionen samlade in belägg för, och exempel på, livsmedelsmiljöer och publicerade i juni 2023 en rapport som illustrerar de många faktorer som påverkar konsumenternas livsmedelsval.

Se hela rapporten [här](#).

SEPTEMBER 2023